

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4168/2023
16.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Земљорадничке задруге „Агро - Рача“ из Раче, чији је пуномоћник Петар Петровић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Поповић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизијама туженог и тужиоца, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2288/21 од 05.04.2022. године, у седници одржаној 16.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2288/21 од 05.04.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2288/21 од 05.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Аранђеловцу, Судска јединица у Тополи П 751/20 од 19.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга по основу кредита исплати износ од 41.366,54 НОК (норвешких круна) у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 02.06.2009. године, као и износ од 4.500,00 динара на име трошкова опомене пред тужбу. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка исплати у износу од 68.211,50 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2288/21 од 05.04.2022. године, по одржаној главној расправи, укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име дуга по основу кредита исплати износ од 41.366,54 норвешких круна у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом почев од 20.09.2018. године до исплате, као и износ од 4.500,00 динара на име трошкова опомене пред тужбу, а одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне

камате на износ главног дуга од 41.366,54 норвешких круна почев од 02.06.2009. године до 20.09.2018. године. Обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 178.230,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију побијајући одлуку у усвајајућем делу, због погрешне примене материјалног права, док је тужилац благовремено изјавио ревизију у односу на одбијајући део захтева за исплату камате на износ главног дуга, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11...10/23) и нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредбе из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизијом се истиче да пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, да постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи и садржине исправа које су биле докази у овом поступку, што представља битну повреду одредбе из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, али која није прописана као ревизијски разлог, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. поменутог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, (у расправи) пред другостепеним судом тужилац и тужени су 02.06.2004. године закључили уговор о кредиту. Наведеним уговором тужилац је као кредитор туженом као кориснику дао основна средства робне вредности од 41.366,54 норвешких круна. Чланом 2. овог уговора тужени се обавезао да врати добијена средства у периоду од 5 година, са грејс периодом од једне године, без камате, с тим да се рате враћају годишње у износу од 1/5 дуга; да је чланом 3. уговора предвиђено да годишња рата износи 8.273,31 НОК у динарској противвредности, по средњем курсу, а да отплата почиње 02.06.2005. године; да се тужени обавезао да отплати целокупан износ најкасније до 02.06.2009. године. Чланом 4. уговора тужени се обавезао да као инструмент обезбеђења плаћања, са кредитором закључи уговор о залози непокретности (хипотека) у износу од 1,5 пута вредности дуга, као и да се корисник обавезује да хипотеком гарантује и за солидарни део потраживања норвешке хуманитарне организације, канцеларије у Крагујевцу према кредитору, а на основу уговора о донацији, као и да у року од 3 дана изврши осигурање кредита. Чланом 5. уговора је предвиђено да ако тужени не изврши обавезе утврђене чланом 3. уговора, уговор сматра прекршеним и остатак дуга сматра наплативим у целом износу; да су право на закључење уговора о кредиту са тужиоцем имали пољопривредни произвођачи који су били чланови Земљорадничке задруге „Агро-Рача“, да средства која су употребљена за куповину основних средстава и кредитирање произвођача и да би након враћања од стране корисника кредита била употребљена за поновно кредитирање других произвођача. Добијена средства су пребачена фирми „Милуровић комерц“- Угриновци 04.06.2004. године на име туженог АА који је за наведени износ уз доплату преузео трактор марке „ИМТ 539“ са кабином по налогу од 02.06.2004. године. Тужилац је туженом одлагао исплату дуга, а затим га је више пута усмено опомињао да исплати дуг, па како тужени није измирио дуг, то је тужилац туженом препорученом пошиљком послао опомену пред тужбу, коју је тужени примио, али по истој није поступио, тако да његов дуг према тужиоцу и даље постоји.

Наведено чињенично стање другостепени суд је утврдио након што је отворио расправу на основу члана 383. став 4. ЗПП, извео предложене доказе које је ценио у смислу члана 8. тог Закона, као и чињеницу да је уговор био наменски, а према уговору које су странке закључиле последња рата доспева 02.06.2009. године и тужени је обавезан отплатити целокупан износ најкасније до овог датума како је предвиђеном чланом 3. став 2. овог уговора. Закључио је да се од овог датума 02.06.2009. године рачуна рок застарелости, с обзиром да је туженом одлагано испуњење обавезе и да му је обећано да се доспеле рате неће тражити преко суда. Имајући у виду да је тужба поднета 20.09.2018. године, то је неоснован приговор застарелости, јер је одредбом члана 371. ЗОО прописано да потраживање застарева за десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости, па по становишту другостепеног суда потраживање тужиоца није застарело.

По становишту Врховног суда, насупрот наводима ревизије туженог, правилно је другостепени суд закључио да потраживање тужиоца није застарело.

Чланом 371. Закона о облигационим односима прописан је општи рок застарелости од 10 година и он почиње да тече на основу члана 361. став 1. ЗОО после првог дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе.

Како је у конкретном случају, између странака, уговорен рок враћања целокупног зајма најкасније до 02.06.2009. године, а тужба поднета 20.09.2018. године, што значи пре истека рока од 10 година, то произлази да је приговор застарелости неоснован.

Имајући у виду наведено, Врховни суд налази да се ревизијом туженог неосновано указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда.

Врховни суд, оценивши да се ни осталим наводима у ревизији, које је такође ценио не доводи у сумњу правилност побијане пресуде и због чега их посебно није образлагао, је на основу одредбе из члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца у смислу члана 410. става 2. и 5. у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није дозвољена.

Ревизијом тужиоца побија се правноснажна одлука у делу којим је одлучено о споредном потраживању – камати на износ главног дуга, односно о периоду за који тужилац има право на ово потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате поднета је 20.09.2018. године. Вредност предмета спора је 41.366,54 норвершких круна (4.349 евра).

Одредбом члана 28. Закона о парничном поступку прописано је да ако је за утврђење стварне надлежности права на изјављивање ревизије и у другим случајевима прописаним на овом Закону, меродавна вредност предмета спора, као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева (став 1) да камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир ако не чине главни захтев (став 2).

Према одредби члана 420. став 1. ЗПП странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан.

У конкретном случају, ревизија је изјављена против правноснажне одлуке у делу којим је одлучено о камати на главни дуг (периоду за који тече камата) дакле против дела пресуде којим је одлучено о споредном тражењу тужиоца које не чини његово главно потраживање, па ревизија тужиоца није дозвољена.

Околност што је другостепени суд укинуо пресуду и одлучио о камати на главни дуг не чини ревизију дозвољеном у смислу члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП, с обзиром на то да смисао правила о дозвољености ревизије код укидања и одлучивања о захтевима странака, у складу са наведеним чланом, јесте да је одлучено на штету ревидента, односно да је ревизију изјавила странка којој је одлуком другостепеног суда право ускраћено или смањено. У конкретном случају, првостепена пресуда је укинута и одлучено је у корист ревидетна – тужиоца, те му право није ни ускраћено ни смањено. Поред тога, ревизија изјављена против одлуке о камати као споредном потраживању није дозвољена према врсти одлуке која се њом побија у смислу члана 403. у вези са чланом 28. став 1. и 420. став 6. ЗПП.

У складу са изнетим, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**